

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Petri Ribadeneiræ, Societatis Iesv Presbyteri, De
Tribvlationibvs huius seculi Libri Duo**

Ribadeneyra, Pedro de

Coloniae, 1604

VI. Quomodo regnante hæresi sapientia Dei reueletur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50340)

postolicam, & Romanam Ecclesiam Matrem nostram insurgentes, particulariter recensere possemus: sed quorsum, aut in quem finem? nam licet earum infinita multitudo, & nonnullæ perquam horribiles, abominabiles & execrabiles sint, tamen omnes quasi fumus evanescent, veritate integra & incorrupta permanente, ac de mendacijs triumphante, vt in his, sicut & in omnibus alijs, diuina clarissimè reluceat & manifestetur potentia,

CAPVT VI.

QVOMODO REGNANTE HÆRESI sapientia Dei reuelatur.

Quid de admirabili diuinæ sapientiæ lumine, inter densissimas Hæreticorum tenebras & caligines potissimum virtutis suæ radios exerente, dicam? Cum enim Deus maximam suorum Electorum curam & sollicitudinem gerat, prouidet ipsis necessitatis tempore prudentissimos quosdam Doctores, qui cælesti lumine mundum illustrantes, clarissimis veritatis radijs, densas errorum nebulas abigant,

Et si

Et sicut album seu candidum colore nigro appposito, & lumen à tenebris facti dignoscitur: ita quoque cælestis præstantissimorum horum virorum spiritus, supremo diuinæ sapientiæ fonte promans, multò splendidior & clarior est, quando peruersæ insipientium ministrorum ignorantia comparatur & oppositur. Neque enim supra dicti SS. Athanasius & Hilarius doctrinam suam adeò magnificè ostētassent, nisi animicida & veritatis hostis Arius eos prouocasset. Nec S. Hieronymus contra Vigilantium Iouinianum, & Heluidium: non S. Augustinus contra Pelagianos & Manicheos: non S. Cyrillus contra Nestorianos: nec S. Dominicus contra Albigeneses: denique nec alij sanctissimi ac prudentissimi & generosissimi Christianæ fidei Ductores doctrinæ suæ diuitias effundere, nec res aut magnanimitatis suæ radium contra monstrosas, abominandas, ac detestandas Hæreses, & infensissimos Dei inimicos exerere ac demonstrare potuissent, nisi in campum prodeuntes, in quoque bello, aperto Marte Catholicam Ecclesiam oppugnassent.

Nec minus sapientia Dei refulget celebratis Oecumenicis Concilijs & manifesto subsidio Spiritus sancti, cuius

I
 finctu
 peregr
 S. Eccle
 cam, &
 regete
 in Nica
 stantin
 ma illa
 rum &
 Arius,
 clis sui
 Papæ,
 dosij te
 politan
 pis, con
 habitus
 toris T
 à duce
 storij E
 deniqu
 perato
 cilium
 rum co
 lebrati
 cumen
 norata
 firetur
 Præ
 uersus
 quin &

finctu SS. PP. omnes nouas, inuitatas,
 peregrinas, falsas, & curiosas doctrinas à
 S. Ecclesia excludentes, veram, Catholi-
 cam, & orthodoxam fidem, qua Ecclesia
 regetur, vnanimis confirmârunt. Sic
 in Nicæa ciuitate Syluestri Papæ & Con-
 stantini Imperatoris tempore, celeberrima
 illa Synodus celebrata est trecento-
 rum & decem & octo Episcoporum, &
 Arius, Sabellius, & Fotinus cum affe-
 ctis suis condemnati sunt. Sic Damasi
 Papæ, & Imperatorū Gratiani & Theo-
 dosij tempore, Concilium Constantino-
 politanū à centum quinquaginta Episco-
 pis, contra Eunomium & Macedonium
 habitum. Sic Cælestini Papæ, & Impera-
 toris Theodosij II. tempore, Ephesinum
 à ducentis Episcopis contra errores Ne-
 storij Episcopi Constantinopolitani. Sic
 denique S. Leone Pontifice Max. & Im-
 peratore Marciano Chalcedonense Con-
 cilium sexcentorum triginta Episcopo-
 rum contra Eutichium & Dioscorum ce-
 lebratum est. Hæc quatuor Concilia Oe-
 cumenica vt quatuor Euangelia à se ho-
 norata & obseruata esse S. Gregorius pro-
 fitetur.

Lib. 1. Epist.

24.

Præter hæc plurima quoque alia ad-
 uersus Hæreticos Concilia habita sunt,
 quin & postremò Tridentinum contra

M

Luthe-

Lutherum eiusque sectatores conuocatum est. Ex quo, omnibusque supradictis satis liquidè apparet sapientia, claritas, resolutio & perseverantia Dei, qua facta, pura, ac integra fidei & religionis nostrae veritas conseruata, confirmata ac stabilitur; contra verò hæresum errores extirpati conteruntur, ita vt ex omnibus

Cōtra Her. lib. Concilij veram Vincentij *cap. 9.* nensis sententiam concludamus, nempe, proprium esse grauitatis & modestia Christianæ, non sua posteris tradere, sed à Maioribus accepta seruari.

Niceph. lib. 8. cap. 23. Solet etiam quandoque Deus Concilia illustrare & confirmare miraculis, veluti Nicenum decoratum est. Priusquam enim acta Synodi perficerentur, euenit vt duo Episcopi è vita antè discesserint, quàm professionis fidei scripto annotationem subscriptionemque suam approposuisse. At reliqua Patrum turba, ad communem sepulturæ & dormitionis locum venêre, & monumento illorum assistentes, scriptumque in manibus habentes, tanquam ad viuentes & audientes: Bonum certamen dixerunt diui Patres nobiscum decertastis, cursum peragistis, fidem seruastis.

Si igitur obtinere debere id censeatis, quod

quod à nobis est actum: quoniam nunc nullo interposito obstaculo, Trinitatis splendore illustrati, clarius id perspiciatis, peropus est vos nobiscum libello subscribere. Hæc illi dixere, & libellum ob signatum ad tumulum deposuere, noctemque totam insomnem egere. Postridiè verò ad locum eum rediere, signa inuiolata inuenere, & libello explicato subscriptiones illorum reliquis insertas cognouere, recentes adhuc, in hæc verba conceptas: Chrysanthus & Musonius, qui cum Patribus omnibus, in sancta prima Oecumenica Nicæna Synodo consensimus, quamuis corpore translati, manu tamen propria nos quoque libello subscripsimus.

Sic in Chalcedonensi Concilio, ut *Ioan. Zonara.*
 Author est Zonaras, cum ob veritatem *lib. 3. ann.*
 nostræ fidei PP. cum Hæreticis conuenire non possent, istius controuersie iudicationem Deo permiserunt, placuitque vt scriberetur in vno libello Catholicorum, & in altero Hæreticorum sententia, & ambo in loculo gloriose martyris Euphemie collocarentur, & ex ipsius iudicio constaret vtri rectè aut peperam sentirent. Hæc cum Hæreticis quoque placuissent, libelli scripti, re-

moto lapide qui loculum claudebat, p
 etori martyris imponuntur, & lapis
 suum locum repositus, ab vtraque par
 signatur. Post triduum Imperatore
 sente conueniunt, & aperto loculo,
 rem miram! libellus Hæreticorum
 pedes Martyris inuenitur, alter in ma
 eius dextra, quã extendisse fertur ad
 peratorem & Patriarcham, ac libellum
 eis porrexisse. Hoc miraculo & cetero
 testimonio fidei nostræ veritas confir
 mata est.

Adhæc multa in Concilijs ordinat
 tur, quæ morum reformationem con
 cernunt, secundum quæ vitam, actio
 nes & opera nostra ita instituamus ac de
 rigamus, ne penitus concidentes in pe
 petuum pereamus: nam nisi hæreses fuisse
 sent, nunquam Concilia constituta
 tales ordinassent, neque Catholica Ec
 clesia tantis gauderet beneficijs, quanta
 ex iisdem cõsecuta est. Quemadmodum
 enim pacis tempore in summa tranqui
 litate viuentes, curis, & sollicitudinibus
 omnibus remotis in vtramque autem
 dormimus: è contrario autem hostibus
 tympana pulsantibus & vexilla exten
 dentibus ad bellum accingimur, renouamus
 arma, muros reparamus, vrbes & castra
 munimenta firmamus, excubias agimus.

LI
 mus, de
 ca fortit
 minime
 set: ita q
 Hæretic
 somnis e
 scribere
 super gr
 to sollic
 antiquis
 diligent
 literarum
 ac Decre
 gantur; t
 & vniue
 consuetu
 cipua, pr
 quibus p
 bus inim
 damus, r
 uissimis
 mus.
 Eteni
 dissoluta
 pugnat
 coaceru
 ipsam su
 inuadun
 Hæretic
 scriptura
 mus.

mus, denique infirmiora ac debiliora loca fortissimis præsidij munimus, quod minimè fieret, nisi Hostis præ foribus esset: ita quoque Deus in belli tumultu, quæ Heretici nobis faceffunt, dormientes è somnis excitare, & nouum militem conscribere solet, Pastores item & Doctores super gregem sibi commissum aliquanto sollicitiores, sedulo studijs inuigilant antiquissimorum Patrum scripta, quàm diligentissimè reuoluuntur, vt sacrarum literarum nodi resoluantur, & Concilia ac Decreta Pontificum melius intelligantur; traditiones denique Apostolicæ & vniuersales Ecclesiæ constitutiones ac consuetudines inuestigantur, quæ præcipua, principalia, & fortissima arma sūt quibus protecti ab insidijs & incurfionibus inimicorum nos tueamur ac defendamus, moresque & vitam nostram grauissimis peccatis obnoxiam emendamus.

Etenim dum vita nostra inermis ac dissoluta ruinam minatur, aperto & oppugnato muro similis est, quem hæreses coaceruatim conscendentes, ciuitatem ipsam sine vi aut sanguinis profusione inuadunt. Hinc S. Augustinus Epist. 105. Hereticorum inquietudine (inquit) vt scripturas vigilatius perferutemur, vnde, ac ouis

ne oculi Christi noceant, eis possit occi-
 ri, tanquam de somno ignauia non
 excitatur industria. Ita per multiplicem
 gratiam Salvatoris, etiam quod inimi-
 cus in perniciosam machinatur, Deus con-
 uertit in adiutorium. Et lib. 16. de ciuitate
 Dei, cap. 2. adducens illud Apostoli
Oportet Hæreses esse, &c. Multa quippe
 Catholicam fidem, pertinētia (ait idem
 sapientissimus Doctor) dum Hæretico-
 rum callida inquietudine exagitantur,
 aduersus eos defendi possint, & confute-
 rantur diligentius, & intelliguntur clari-
 us, & instantius prædicantur, & ab omni
 uersario mota quæstio, discendi erit
 occasio. Quod adhuc explicatius tradit
 ita sigillatim probat Enarration. in Psal-
 54. Nunquid perfectè de Trinitate tracta-
 tum est, antequam oblatrarent Ariani?
 Nunquid perfectè de Pœnitentia tracta-
 tum est, antequam obsisterent Nouati-
 ani? Nunquid perfectè de Baptismate tra-
 ctatum est, antequam contradicerent
 eis positi rebaptizatores? &c. Vnde tra-
 ctatum est, antequam contradicerent
 dem cum eodem sic concludamus, lib. 16.
 de vera religione capite octauo. Vt
 (inquit) hoc diuinæ prouidentia bene-
 ficio, utamur Hæreticis, non ut eos
 approbemus errores, sed ut Catholicam
 disciplinam aduersus eorum insidias
 seruetur.

1. Cor. II.

L
 ferente
 mus,
 non po
 quod
 Catho
 tuales e
 Hact
 tissimo
 dem se
 nisi co
 Gratia
 Atq
 tempo
 nouos
 lites m
 reticis
 diuersa
 veræ R
 gandar
 Ecclesi
 randos
 Pari
 quand
 per ho
 confu
 Conci
 dicen
 Sacro
 nugas
 esse,

ferentes, vigilantiores & cautiores si-
mus, etiam si eos ad salutem reuocare
non possumus. In hoc enim profunt,
quod ad verum quærendum carnales
Catholicos, ad verum aperiendum spiri-
tuales excitent.

Hactenus ex ipso sanctissimo pruden-
tissimoque Doctore, quem etiam in ean-
dem sententiam videas licet lib. 1. de Ge-
nesi contra Manich. ca. 1. quod refertur à
Gratiano. 24. q. 3. c. vlt.

Atque hæc calamitosis hisce nostris
temporibus Deum facere cernimus dum
nouos nobis in auxiliū & præsidium mi-
lites mittit, qui se fortiter ac strenuè Hæ-
reticis opposentes, plurimos egregios
diuersarum materiarum libros contra
veræ Religionis oppugnatores, ad propa-
gandam, illuminandam, & instruendam
Ecclesiam, & fidelium animos corrobora-
randos, conscribunt.

Pari ratione diuina relucet sapientia,
quando eruditos & argutos Hæreticos
per homines simplices & illiteratos
confusos, conuertit, veluti in Niceno
Concilio contigit. Nam quidam arte
dicendi sese ambitiosè venditans,
Sacerdotibus nostris insultabat, &
nugas ac deliramenta dicta eorum
esse, cum repræhensione obijciebat.

Ruffinus l.
10. cap. 3.
Sozom. lib.
1. cap. 17.
Niceph lib.
8. cap. 15.

M 4

Eius

Eius tam arrogātem superbiam, simp-
 quidam senex non ferens (creditur autē
 celebris & ille magnus Spyridion fuisse)
 cum eo disputatione est congressus. Et
 temerarijs quidem ea res risui fuit: qui
 rō æquiores humanioresque erant, ver-
 bantur, ne ab homine arte multa insti-
 cto, Vir Græcarum disciplinarum pro-
 sus experts, ludus fieret, & tamen dig-
 tate tanta spectatum inhibere reformi-
 bant. Itaque cum ei permissum esset: In
 nomine Iesu Christi, Philosophi, inquit,
 audiui. Vnus est Deus cæli & terra, vni-
 biliumque & inuisibilium omnium crea-
 ditor, qui vniuersa hæc virtute verbi pro-
 duxit & sustinet, & sanctitate Spiritus
 ius stabilit & cōfirmat. Id verbum, quod
 à nobis filius Dei nominatur, errorum
 & seductionem humani generis misere-
 rum, natum est ex muliere, & humanum
 substantialiter recepit corpus: mortuum
 etiam est pro nobis, & resurrexit. Et ve-
 niet primo quoque tempore factorum
 cuiusque quæsitō & Index. Hæc sic
 habere, citra curiosam inquisitionem
 dimus. Nec tu quomodo hæc sint, que-
 re: neque rationem eorum arguere, aut
 explorare aude. Superant enim hæc ratio-
 onem, & cognitionem omnem longè
 præcellunt. Et paululum conticescent
 Credidit

L
 Credidit
 primu
 sophus
 que eff
 uinus i
 re con
 ciperen
 rando
 diuia
 sed arc
 norū tr
 hic Phi
 simpli
 est disc
 trabatu
 Alio
 tinus I
 access
 crimin
 Religi
 nas in
 institu
 Prine
 Roma
 præfu
 ret. Ro
 Episc
 taren
 onis
 versat

Credisne, inquit, hæc? responde. Ad hæc primum hianti ore consternatus Philosophus: deinde, Credere se dixit: victumque esse statim professus, eadem quæ diuinus ille Senex sentiret, se quoque sentire constituit: atque vt & alij eundem reciperent animum, operam dedit, iureiurando confirmans omnibus: se non sine diuina numine religionem complexum, sed arcana quadam vi ad sacra Christianorum traductum esse. Hoc modo grauis hic Philosophus sequutus est humilem, simplicemque hunc Episcopum, factusque est discipulus, cuius se Magistrum arbitrabatur.

Alio quodam tempore, cum Constantinus Imperator Bizantium aduenisset, accesserunt ad eum quidam Philosophi, criminique illi dedere: quod haud rectam Religionem coleret: quodque res diuinas mutare, nouumque cultum contra instituta cum Maiorum suorum, tum Principum omnium, qui vel Græcis vel Romanis omni sæculorum memoria præfuisent, in Remp. introducere studeret. Rogauere item, vt cum Alexandro Episcopo de doctrina Christiana disputarent. Alexander igitur in eo exercitationis genere haudquaquam exquisitè versatus, fortassè etiam vitæ bonitate

M 5 fretus

Sozom. lib.

1. cap. 12.

Niceph. lib.

8. cap. 15.

fretus (erit enim vir perhonestus & specta-
ta vita) Imperatoris iussu in dissen-
certamen cum illis descendit. Philo-
phis autem in vnum coactis, cum omnes
disputare cuperent, postulauit Alexan-
der, vt vnum, quem vellent, ad disputa-
dum deligerent, cæteri que præsentibus
dicerent cum silentio. Itaque cum vnus
disputandi onus suscepisset: tum Alexan-
der: In nomine Iesu Christi, inquit, præ-
cipio tibi ne loquere. Quod vt primus
dixerat, homo è vestigio obstricto con-
conticuit, eò, quod sibi acciderat, factus
reliquos per nutum admonens atque ex-
terrens. Et quum signis manuum que ge-
stus, credere se significasset, cum lingua
soluta simul vocem recuperauit.

*Iulius tom.
2. in vita
eius.*

Idem illud S. Petro Martyri contig-
dum enim ipse cum Hæretico quodam
disputare vellet, Hæreticus vi & virtute
orationis S. Petri ita planè obmutuit, vt
ne verbum vllū loqui aut proferre pos-
set; quo miraculo, perterritus, reli-
puit, & conuersus ad Dominū
in Catholicæ fidei veritate
confirmatus est.

(.)

CAPVT